

OVERHEIDSOPDRACHT VOOR ONDERHOUDSPRODUCTEN EN -TOEBEHOREN EN KEUKENMATERIAAL

De ervaring van Actiris (Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling)

De overtuiging om de ecologische weg in te slaan was groot bij Actiris - de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling. Daarom heeft het milieugebonden criteria ingelast in de aanbesteding voor onderhoudsproducten en -toebehoren en keukenmateriaal. Want het onderhoud van kantoren heeft een invloed op de luchtkwaliteit in het binnenmilieu, de gezondheid van de werknemers en het leefmilieu. Ook keukenmateriaal heeft een impact op het leefmilieu: gebruik van hulpbronnen, productie van verpakkingsafval, enz. Om die veranderingen aan te pakken heeft Actiris een zeer progressieve methode toegepast en heeft het alle betrokken spelers bij deze denkoefening betrokken.

EEN BEHEERSPLAN MET MILIEUGEBONDEN DOELSTELLINGEN

In het beheersplan 2013-2017, "verbindt Actiris er zich toe een efficiënt en verantwoord beheer van de overheidsmiddelen te verzorgen en tegelijk intern een cultuur van duurzaam, milieuvriendelijk en maatschappelijk beheer te promoten, onder meer bij de investeringen, bij het beheer van de hulpbronnen en bij de aanpak van de mobiliteit van het personeel." In het kader van dit plan heeft Actiris het charter getekend voor het label "Ecodynamische onderneming". Daarmee verbindt het zich ertoe om binnen twee jaar een kandidatuursdossier in te dienen voor dit label.

Verder is Actiris er als instelling van openbaar nut toe gehouden om een duurzaam aankoopbeleid in te voeren voor overheidsopdrachten van toebehoren en diensten. De rondzendbrief van 5 februari 2009 verplicht ook tot de aanstelling van een persoon die verantwoordelijk is voor de implementatie en de controle van het aankoopbeheer. Sinds begin 2013 een persoon aangeworven is voor deze taak, wordt meer rekening gehouden met milieugebonden criteria.

DE OVERHEIDSOPDRACHT VOORBEREIDEN MET DE BETROKKEN PARTIJEN

Vooraleer deze opdracht te lanceren werd een werkgroep samengesteld. Die bestond uit de verantwoordelijke voor het schoonmaakteam, de beheerders van de bestellingen en de verantwoordelijke van de cel overheidsopdrachten en econoom. Deze groep stelde zich tot doel de voorraad door te nemen, de behoeften te evalueren en de producten aan te duiden waarvoor een ecologisch alternatief te overwegen viel. Voor de onderhoudsproducten moesten de alternatieven aanvaardbaar zijn qua prijs en moesten ze ook aanvaard worden door het schoonmaakteam. Op basis hiervan werd het lastenboek opgesteld.

MILIEUGEBONDEN VEREISTEN EN LASTENBOEK

Bij de vijf percelen waaruit deze opdracht bestond, hadden er vier betrekking op onderhoudsproducten en -toebehoren en een op materiaal voor keukens en cafetaria. De minimale milieureisten hadden enkel betrekking op het perceel met de ecologische

onderhoudsproducten. In dit perceel moesten zowat de helft van de producten beantwoorden aan bepaalde milieuvriendelijke eigenschappen.

Qua technische criteria legde het lastenboek volgende zaken op:

- criteria over de labels. Het product moest duidelijke en verstaanbare doseringsinstructies bevatten en een gebruiksaanwijzing voor een milieuvriendelijk gebruik van het product.
- criteria over de opleiding van het personeel. De inschrijver diende een opleiding over het gebruik van de producten te voorzien voor het onderhoudspersoneel (onder meer de dosering). Die opleiding zou ook de impact op het leefmilieu moeten aankaarten. Vier uur opleiding was verplicht en bestemd voor het schoonmaakpersoneel en voor twee verantwoordelijken.
- criteria omtrent de samenstelling van de onderhoudsproducten.
  - Schoonmaakproducten (allesreinigers, sanitaire producten en producten voor ruiten) en wasmiddelen (manueel) mochten geen kankerverwekkende of allergene ingrediënten bevatten noch stoffen die giftig zijn voor de voortplanting, voor waterorganismen, stoffen die gevaarlijk zijn voor de ozonlaag of die giftige gassen vrijgeven bij contact met een zuur (binnen een limiet van 0,01% van het eindgewicht). De producten mochten ook geen fosfor bevatten (boven bepaalde limieten) of kiemdodende middelen die als schadelijk voor waterorganismen geklasseerd zijn.
  - Ecologische zeep mocht geen enkel ingrediënt bevatten dat geklasseerd is als kankerverwekkend, mutageen of giftig voor de voortplanting.

Wat betreft het perceel materiaal voor keuken en cafetaria had het milieuvriendelijke karakter betrekking op de varianten. Die waren verplicht.

Wat betreft de gunningscriteria

Milieugebonden criteria waren van toepassing op alle 5 percelen en werden gewogen voor 25 punten. De inschrijver moest het antwoord op deze criteria rechtvaardigen in de lijst als bijlage van het lastenboek: eventueel ecologisch label van het (de) product(en), percentage hernieuwbare grondstoffen, aandeel grondstoffen afkomstig van de petrochemie.

Vlottere lezing van de milieugebonden criteria

Hoewel de milieugebonden kenmerken vermeld zijn in een lijst in bijlage, zoals hier het geval was, kan het toch nuttig zijn om ze ook duidelijk te vermelden in het lastenboek. De minimale vereisten zullen dan herhaald worden bij de technische criteria. Diegene die tussenkomen bij de evaluatie zullen vermeld worden bij de gunningscriteria. Zo vermijdt de inschrijver om beide te verwarren.

GUNNING EN UITVOERING VAN DE OPDRACHT

Omdat het ging om een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, werd het lastenboek verstuurd naar vijf ondernemingen. Actiris wilde een raamakkoord afsluiten met de drie inschrijvers die de beste offerte indienden in functie van de toekenningscriteria. Die doelstelling kon niet bereikt worden. Ondanks het feit dat er momenteel een reëel aanbod is inzake milieuvriendelijke onderhoudsproducten, heeft slechts één inschrijver een offerte ingediend. Mits een betere marktanalyse en een voorafgaand contact met de leveranciers, had Actiris misschien meer offertes ontvangen om de concurrentie te kunnen laten spelen.

De aankoopverantwoordelijken benadrukken ook dat het, behalve ingeval van een label, niet makkelijk is om te controleren of de milieugebonden criteria nageleefd werden. Er bestaan wel een hele reeks onderhoudsproducten voor beroepsgebruik die minstens het Europese ecolabel bevatten.

Vóór de gunning van de opdracht konden de ecologische onderhoudsproducten getest worden door het schoonmaakpersoneel en het economaat.

Een opleiding voor het schoonmaakpersoneel om de producten te gebruiken (onder meer de dosering) en over de impact ervan op het leefmilieu was ook verplicht bij de voorwaarden van de opdracht.

VARIANTEN VOOR EEN ZACHTE OVERGANG

Hoewel Actiris vastbesloten is om de ecologische weg op te gaan, wil het toch ook geleidelijk te werk gaan. Dit 'stap-voor-stap'-beleid heeft niet enkel betrekking op de leveranciers en de inkopers maar ook op de werknemers. Voor de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling is het van essentieel belang om iedereen de tijd te geven zich aan te passen. Daarom heeft Actiris aan de inschrijvers gevraagd om een variant voor te stellen voor alle producten van het perceel "keuken en cafetaria". Zo zijn de plastic bekertjes en staafjes geleidelijk vervangen door kartonnen bekertjes en houten roerstaafjes. Die verandering is progressief ingevoerd. De bekertjes werden eerst vervangen aan de fonteynen, daarna op de karretjes voor drankbedeling

op de verdiepingen en ten slotte overal.

De leveringstermijnen van deze nieuwe artikelen zijn wel langer. Het is dus een probleem om ze snel ter beschikking te hebben.

KOSTPRIJS EERDER STABIEL

De prijs van de ontvangen offertes was niet hoger dan bij de vorige aanbesteding. Voor sommige producten is er een prijsverschil maar dit was te verwaarlozen en verschillend afhankelijk van het product.

AANPASSINGEN EN PERSPECTIEVEN

Momenteel is het vervangen van bepaalde producten door ecologische varianten een eerste stap. Maar Actiris beseft dat het nog een stap verder kan gaan door meer milieuvriendelijke alternatieven te vinden voor andere producten en door artikelen die afval veroorzaken te vermijden. Wegwerpbekertjes, -bestek of -roerstaafjes kunnen vervangen worden door herbruikbaar vaatwerk. Maar dat vraagt een wijziging van de organisatie maar ook een verandering in houding. Bij de praktijken van het onderhoudspersoneel is het begrip proper nog sterk verbonden met het gebruik van bleekwater.

Verder houdt het schoonmaakpersoneel zich slechts gedeeltelijk bezig met het onderhoud van de kantoren. Het gros van de impact verbonden met schoonmaak ligt dus bij de dienstverleningsopdracht. Actiris is zinnens om bij de vernieuwing van deze opdracht ook milieugebonden criteria te integreren.

Indicatoren zoals verbruiksgegevens of een inventaris van het type aankopen, zijn ook tools die Actiris zou kunnen aanschaffen. Die kunnen helpen om een stap verder te gaan in deze aanpak en realistische en 'stap-voor-stap' doelstellingen te bepalen. Een meer uitgebreide prospectie bij de leveranciers dient ook gepland te worden bij toekomstige aanbestedingen. Zo kunnen zij op de hoogte gebracht worden van de ecologische weg die de overheid inslaat en krijgt Actiris ook meer offertes om de concurrentie te laten spelen.

Type opdracht: opdracht voor toebehoren

Gunningswijze van de opdracht: onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

Duur van de opdracht: 12 maanden

Bedrag van de opdracht: 25 000 € excl. BTW

Contactpersoon: Karim Chetoui, Verantwoordelijke Dienst Economaat en cel ecoduurzaamheid, Directie Facilities

